

TÁRSADALMI, MŰSZAKI, BÁNYÁSZATI és KOHÁSZATI HETI SZAKLAP.

SZERKESZTI:

LITSCHAUER LAJOS

kir. főmérnök, a selmeczbányai m. kir. bányaiskola
ügyvezető szaktanára.

Megjelenik: Minden vasárnap.

Előfizetési ára: Egy évre 12 korona.

A végrehajtási novella.

Irta: Dr. Fehér Manó.

(Folytatás a 399. oldalhoz.)

A mostani törvényben felsorolt kegydíjakon, jótékonyági és alamizsnapénzekon kívül a novella az *inségkölcsonöket, ösztöndíjakat*, valamint a hatóság által adományozott *tanulmányi és utazási segélyeket* is a végrehajtás alól *menteseknek* nyilvánítja.

Oly *nyugdíj vagy járadék*, amely valamely segélyezési vagy ellátási intézettől, társaságtól vagy egylettől jár; továbbá a fentemlített állandó köz- és magánalkalmazásban levő egyéneknek *nyugdíja vagy más hason természetű járandósága*, amely a munkaadótól jár; ugyszintén az ily egyének özvegyeinek és gyermekeinek a *nyugdíja vagy egyéb járandósága*, amely szintén a munkaadótól jár: legfeljebb *egy harmadrész erejéig* foglalható le és ez is csak úgy, hogy évi 1200 korona érintetlenül maradjon.

A feleséget, fel- vagy lemenő rokont illető, valamint a törvénytelen gyermek javára megállapított *tartásdíj behajtására* irányuló vég-

rehajtás esetében a fentiekben ismertetett *mentességek felényire szállnak alá.*

A nyilvános betegápolási költségek iránti követelések valamint egyéb hason természetű követelések behajtása czéljából a fentiek szerint foglalás alá nem vonható összeg szintén igénybe vehető, még pedig a fentebb ismertetett mértékben.

Mezei gazdálkodással foglalkozó ellen vezetett végrehajtás esetében a törvény szerint nem mentes *igavonó jószág és gazdasági eszköz* lefoglalható ugyan, de ha végrehajtást szenvedő azokat használni kívánja és kellő élelmezésről is gondoskodik, azok *márczius 15-től november 15-ig* rendelkezése alól el nem vonhatók s árverés alá nem bocsáthatók.

Ez a rendelkezés azonban nem nyer alkalmazást, ha a végrehajtás *haszonbér behajtására irányul* és ha a bíróság ezt kérelemre végzésileg kimondotta.

A lefoglalt ingók értéke *becslés útján* állapíttatik meg. Ha a felek a becsértékben megegyeznek, ez az irányadó; egyébként a becslést *rendszerint a kiküldött teljesíti.* A bíróság székhelyén az esetleges *állandó becsüs* teljesíti a becslést. A *székhelyen kívüli végrehajtásra* a kiküldött csak akkor viz magával becsüst, ha az ingók becslése előreláthatólag *különös szakértelmet* igényel. Becsüst akkor is kell alkalmazni, ha legalább az egyik fél kéri. Ha azonban a becsüst csak a végrehajtató kérte különös szükség nélkül, a becslés költsége a végrehajtást szenvedő terhére meg nem állapítható.

Közpénztárnál elfekvő követelés vagy bírói letétbe helyezett összegek vagy tárgyak lefoglalása esetén akkor, ha a számfejtést nem a pénztár, hanem az utalványozó hatóság mellé rendelt számvevőség teljesíti, a foglalásról a pénztárt, annak felettes hatóságát s az utóbbi mellé rendelt *számvevőséget is kell értesíteni* és a foglalás a pénztárra nézve attól az időponttól számíttatik, amelyben a számvevőség értesítettet.

Az árverési hirdetménybe *végrehajtást szenvedő nevét nem szabad kitenni.*

Ha több a foglaltató s illetve felülfoglaltató, az *árverési hirdetmény* csak azon foglaltatóknak és felülfoglaltatóknak kézbesítendő, akiknek javára az árverés az új törvény rendelkezései értelmében elrendelendő.

Az árverés pedig ezentúl mindazon *foglaltatók és felülfoglaltatók* követelésének kielégítésére rendelendő el, akiknek javára a hirdetmény kibocsátása napjáig a foglalás már foganatosított, s ez a rendelkezés csakis akkor nem nyer alkalmazást, ha a foglaltató vagy felülfoglaltató *követelésének megszüntét bejelentette*; továbbá ha végre-

hajtást szenvedő a követelés megszüntét *postafeladó-vevénnyel* vagy *más okirattal igazolta*; és végre ha a foglaltató vagy felülfoglaltató a foglalástól számított *egy éven belül árverést nem kért*.

A *bánatpénz* összegét a bíróság állapítja meg, de ez az összeg a kikiáltási árnak *50/0-ánál kisebb és 200/0-ánál nagyobb nem lehet*.

A *kincstár bánatpénzt letenni nem köteles*. Továbbá nem kötelesek bánatpénzt letenni az adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő *részvénytársaságok és szövetkezetek*, valamint a *központi hitelszövetkezet* sem a javukra záloggal megterhelt ingatlan elárverezésénél. A bánatpénz elvesztésének esetében az annak letétele alól felmentett árverelő a megfelelő összeget *birói letétbe helyezni köteles*.

A végrehajtató a hirdetmény kibocsátása előtt feltétlenül és minden esetben kérheti, hogy az ingatlan becsértéke *saját költségén hivatalból becslés útján megállapíttassék*, amikor is a *becsérték szolgál kikiáltási árul*.

A hivatalos lapban az árverési hirdetmény ezentúl minden esetben *csak egyszer teendő közzé*.

Ha *több a tulajdonostárs*, de nem valamennyinek adóssága miatt intéztetik a végrehajtás, *rendszerint csak a végrehajtást szenvedő vagy szenvedők hányadára* rendeltetik el az árverés.

Ha azonban a hirdetmény kifüggesztésétől *15 nap alatt a többi társ hitelesített beadványban kéri* s egyúttal az újabb hirdetési költségeket előlegezi: az árverés az *egész ingatlanra rendelő el* s új határnap kitűzése mellett új hirdetmény bocsátandó ki. Ez a kérelem *viszsa nem vonható*.

A kérelmező társak bármelyike az ingatlanra árverezhet és a bánatpénznek *csak oly hányadát tartozik letenni*, mely a többi társak hányadrészére esik.

Ha az ingatlant egy vagy több társ vette meg, a vevő a *vételárnak azt a hányadát*, mely az ő hányadának megfelel, *megfizetni nem köteles*.
(Folytatjuk.)

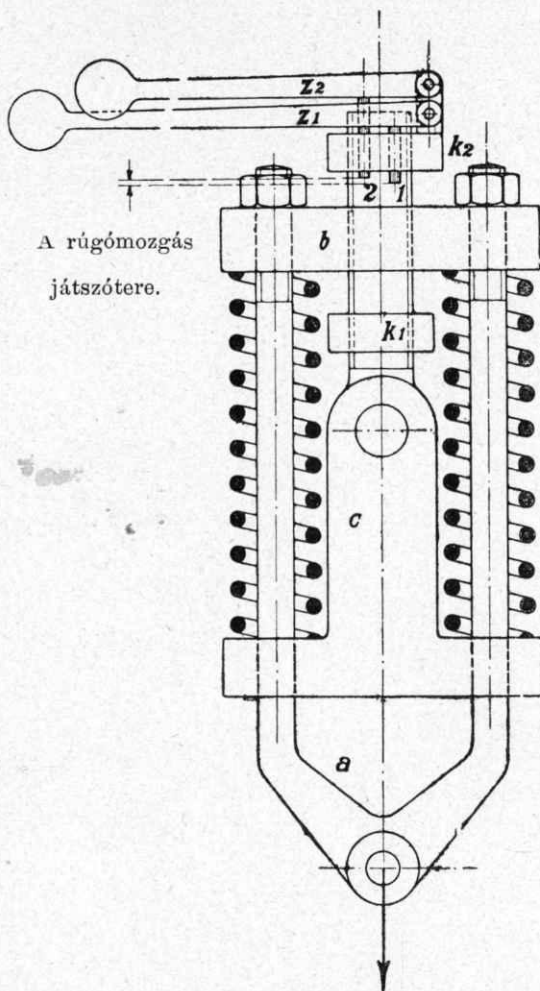
„Simplex“ mélyfúróberendezés.

(Folytatás a 403. oldalhoz.)

(4. szövegrajzzal.)

A gyakorlati kivitelnek elvét a becsatolt 4. sz. rajzzal mutatjuk be. A fúrószerszám súlya, az ütögörgönyétől jövő kötél útján támadja a rúgósan szerelt *a* kengyelt, a melynek hidja a rajzban *b*-vel van

jelezve. A szilárdan ágyazott c csaphoz, felső részében orsó csatlakozik, a melyre a k_1 és k_2 csavartokok vannak ráhúzva. A k_1 tok az 5—6 diagramm-pontokban megnyilatkozó rúgó-erőt, vagyis azon erőt határozza meg, a mellyel a véső ütésének pillanatában, a rudazat súlyának a kiegyenlítése kell, hogy megtörténjék. A fúróvéső megemelésének pillanatában e szerint a rúgók összenyomódnak mindad-

4. sz. rajz.

igdig míg a b hid, a k_1 csavartokra rá nem fekszik. Ettől a pillanattól fogva a véső útját, kényszer mozgás következtében, megkezdi. A mint a véső a 6. sz. diagramm-pontnak megfelelő helyzetbe érkezik, a rúgók tágulni és a b hid, a k_2 csavartok felé mozogni kezd. Ezenmozgásnak végső pontját az 1 és 2 ütköző pöczkők szabják meg; a z_1 mutató-emelő állandóan jelez, míg a z_2 emelőnek csak akkor kell működésbe lépnie, a mikor az utánbocsátás, a megengedett mértéket túllépte.

Ezen szerkezet, mint fennebb jeleztük már, a fúrást vezető mérnököt, illetve a fúró mestert állandóan támogatja abban

való köteles törekvésében, hogy fúrószerszámát, minden körzetben, a lehetőleg legnagyobb munkateljesítéssel dolgoztassa és fúrászavarokat, a lehetőség határai között, megelőzzön.

A készüléket, minden rugósan szerelt ütőszerkezettel dolgozó mélyfúró-berendezésen lehet alkalmazásba venni.

A magot fúráshoz való átmenet igen egyszerű. A hajtórudat és a himbát levéve, utóbbit, megterhelt emelő által kell helyettesí-

teni, és a módosított fúrás munka üzeme, akadály nélkül megindulhat.

Kétségbe vonhatatlan dolog, hogy a „Simplex“ mélyfúróberendezés igen sok előnyös tulajdonsággal bír. Az egész elrendezés igen egyszerű és könnyen áttekinthető, mert a fúrókankalék az összes más fúroszerkezeteknél elkülönítve szerelt szerkezeteket, egymagában egyesíti. Szerelése rendkívül könnyű, mert a kankaléknak szilárd vasszerkezetű alsó-építményén a csapágyak eltolódása lehetetlen. A kankalék, külön alapozást nem követel. Az összes kapcsolások, egy, a fúrólyuk tözsomszédságába eső, pontból kezelhetők úgy, hogy a gépész a fúrólyuknál előforduló összes munkákat közvetlenül megfigyelheti.

A fúrólyuk környéke a fúrótorony helyisége, szabad; a fúró emelőnek áthelyezése elmarad, Arra az esetre, hogy a fúroszerszám bármi okból megszorulna, a kivontatás munkáját azonnal meg lehet indítani, a mi különösen omló hegység rétegek átfúrása közben, igen előnyös dolognak minősül. Sívó kőzetekben való fúró munka közben a bélelő csöveket, a fúrótorony magasság méretével bíró csőszakaszok hosszúságokban lehet bebocsátani.

(Vége.)

A Rost-testvérek univerzális bányamérői feszítője és központosító készüléke.

(Kivonatossan az Öst. Zft. f. Berg. u. Hüttenvesen 1908. évi 27. és 28. számaiból,
5 szövegrajzzal.)

(Folytatás a 404. oldalhoz.)

A központosító készülék áll:

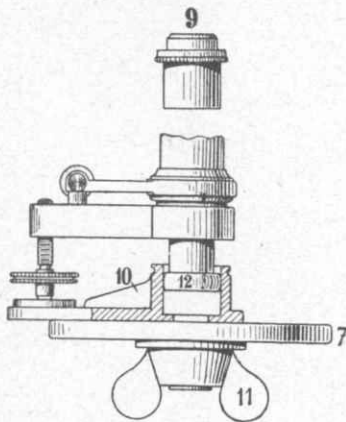
- a) a 4. és 5. tokokból, melyek közül az első a feszítőnek, a második a gyámoknak felvételére szolgál. (L. az 1. sz. rajzot);
- b) a 6. és 7. gyámból, melyhez a (8) ellensúly tartozik; ez a feszítőnek a gyámja és
- c) az alátétből (10), a hozzátartozó segítő-központosító szerkezetekkel.

A 4-el jelölt feszítő-tok, a tágasabb (1) feszítő-csőre felhúzható, ezen eltolható és elfordítható; a feszítővel való szilárd kötését, szorító-csavar biztosítja. A másik (5) tok, a mely a hengeres (6) konzoltartót körül fogja, s rövidesen konzoltartónak is nevezhető, a 4 feszítő-tokra állítva, evvel forgatható összeköttetésben van úgy, hogy a konzol tokja, a feszítő tokján, mint alapon vagy teljes körvonalban vagy pedig kis szögértékekkel elforgatható, a mely utóbbi esetben hasítékok és fékező csavarok egészítik ki a konstrukciót.

A konzolt, tartóján a konzol tokjának nyílásába betolni és itt csavar segítségével megkötni lehet. A konzol-tartója, a tányér mellett, mely utóbbi az alátét, illetőleg a mérőműszer felvételére szolgál, másik végén (8) ellensúlyt hord, a mely a hengeres tartóra felhúzva, azon eltolható és fékező-csavar segítségével rögzíthető. Ezen ellensúlyt a műszer helyes és biztos állása érdekében kellett a szerkezetbe bekapcsolni.

Természetes dolog, hogy így a konzolnak tányérját, a központosítás céljából, minden irány felé, tehát, valamely adott pont fölött vagy alatt is, tetszőlegesen eltolni lehet, a mely célra nem kell egyebet tenni, mint azt, hogy a feszítőnek a tokját az aczélsövön, vagy a konzol tartóját a konzol tokjában eltoljuk. Miután a feszítőnek tokja az aczélsőnek tengelye körül, a konzol tartója pedig, tokjában elfordítható, a konzol tányérjának szintesre állítása sem fog túlságosan nagy munkát okozni. Hogy a szintesre való állítás a kívánt pontossággal eszközölhető legyen, megfelelően szerelt és az alátét alkotórészét képező szelenczés-libellát használnak a szerkesztők.

Az alátét (1. a becsatolt 2. sz. rajzot), a rendes ilyen mérőműszer-alkotórészekkel teljesen megegyező és lehetővé teszi, hogy a központosítás és szintesre állítás, már a műszer felrakása előtt megtörténhessen. Segítő-központosító és segítő-libella az alátét felszerelésének kiegészítői.

2. sz. rajz.

hogy az alátétet a 11. csavartoknak megnyitása után, minden irány felé kissé eltolni s a csavartok segítségével ismét rögzíteni lehet. Az alátétnek ezen kis eltolásával, a központosítás utolsó és pontos beállítása lehetővé van téve. Szintesre állítását az alátétnek kis (9) szelenczés-libellával lehet végezni, mely az alátét központi fúrásának megfelelő fémhengerrel kapcsolatos és három csavarral beállítható.

(Folytatjuk.)

Bányamívelés.

Javitások az „Aerolith“ lélegező készüléken. Az „Aerolith“ lélegező készüléknél használatos folyós levegőnek alacsony kőmérséklete (—191 fok.) a szerkezet első alakjainál meglehetősen bajokkal járt. Ezeken a bajokon az új konstrukció-alakoknál segítve van. Az előbb összegumosodó anorganikus felszívó anyagot, az újabb szerkezeteknél, rétegesen beállított tartópolczok laza halmazat állapotban tarják meg és lehetővé teszik, hogy a folyós levegő egyenletesen és a lélegzésre alkalmas módon elgőzölögjön. A lélegzés gázokat hozzávezető cső már nem csüng szabadon, hanem szilárdan és törések ellen biztosított módon van a készülékhez hozzáerősítve. Ezen vezető cső falának tekervényesen hullámos körbordái a hideg levegő-áramlást, sok kisebb áramlássá szétosztják, melyek a rézbádogból készült csővezetéknek meleg falával sok helyen érintkezve, azokat végre + 12 fokra felmelegítik és így a lélegezésre, a szervezet károsítása nélkül, alkalmassá teszik. A körforgás útvonalai most annyira ki vannak tágítva, hogy a lélegezésvétel szabaddá és könnyűvé van téve. A készletben tartott folyós levegőnek mennyiség-meghatározását most már nem kell mérlegelés útján megállapítani; kellő töltés mellett, a folyadék felszine a háton hordásra berendezett tartály betöltés nyílása fölött, közvetlenül látható kell, hogy legyen. Miután a készüléknek befogadó képessége 5 literrel van megszabva, 1 liter folyós levegő 30 elsőpercz lélegező szükségletét pedig bőségesen kielégíti, az új Aerolith két órán át, munkára képes állapotban van. Az álarcon anynyiban javítottak, hogy az, alkalmas csattos kötők segítségével, az arczhoz jobban hozzásimul, mint eddig. Az elektromos biztosító bányalámpát gyűjtőlensével szerelték fel, úgy, hogy a tartály szíjához, akasztó horoggal hozzáerősítve, a munkás előtt fekvő kis teret jól megvilágítja. A lámpa égésideje 15 óra; kapcsoló szervei gondosan be vannak tokozva. Ausztriában a készülék új alakja, tökéletesen bevált. (v. Keyserlingk. Schumann A. Hamburg. Glückauf. 1908. 23. sz. — Der Ingenieur. 1908. 21. sz.)

Vaskohászat.

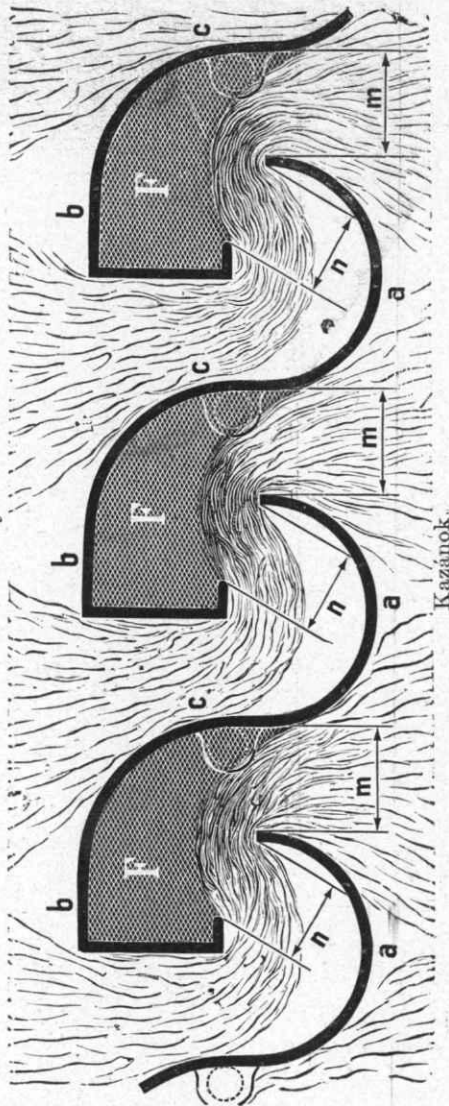
Vasöntvények czinnezése. Vasöntvények czinnezése most rendszerint úgy történik, hogy az öntvény felületét temperálás útján alkalmassá teszik a cinn felvételére. Egy berlini czég ezen szokásos eljárástól eltérő eljárást alkalmaz, mely a kísérletek szerint, rendkívül tartós czinnezést biztosít. Ők az öntvény felületét első sorban tökéletesen megtisztítják, a mi kénsav vagy salétromsavval való páczolás útján történik, vagy az ujabban nagyon használatos homokfúvás segélyével. A megtisztított felületű öntvényt ezután galvanikus uton, vékony vörösrézréteggel vonják be, mely czélből czingdróton vagy czingzitán rézfürdőbe helyezik. A fürdőből kivett tárgyat leöblítik és az említett czég által forgalomba hozott czinmmasszát rákenik és azt forrasztó lámpa segítségével ráforrasztják. A felrakott czinnpor egyenletesen vonja be a tárgyat és legnagyobb hőváltozások esetén sem pattog vagy reped le róla. Így állítólag kísérleteztek plusz 40 fok C. és minusz 35 fok C. között a nélkül, hogy a cinn megsérült volna. Igénybe vették továbbá a tárgyat hajlításra, húzásra és csavarásra és azt a czinréteg minden elváltozás nélkül elbirta. Egy kilogramm czinpor, mintegy 20 négyszögméter felület tartós bevonására tökéletesen elegendő. (Sz. V. Szabadalmi Ujság. 1908. 15. sz.)

Gépészet.

A Schumann G. Zeitz-féle, szálló-por és szálló-hamu leválasztó. Ismeretes dolog, hogy a gyárkérményekből kiszálló koromszerű, u. n. szállópor-szemek, a szomszédos földterületek birtokosait jelentékenyen károsítják, vagy legalább is nagyon sok alkalmatlanságot okoznak nekik. Különösen a szálló hamu ellen merülnek fel panaszok. Ezen szálló-por és szálló-hamu lerakódásának megakadályozását czélozza a Schumann G. Zeitz-féle szabadalmazott szálló-hamut leválasztó a melynek elve az, hogy hamut és port a gázáramlás bármely szelvénypontján felfogva, visszatartsa, illetőleg leválassza. A készüléknek szerkezetét, a becsatolt rajz és hozzátartozó leírás nyomán könnyen meg lehet érteni.

A füst főlevezető csatornájába, kifalazott tágitás van becsatolva, a melybe a rajzban feltüntetett, öntött vasból való szerkezeti elemek vannak beépítve. Ezek ivalaku *a* részei a vezető lapátok, szögletes *b* részei pedig a felfogó szekrények. A vezető lapátok és

felfogó szekrények a c merőleges tengelyben forgathatólag úgy vannak becsapozva, hogy az m és n szabad közök, üzemből, redőnszerűen működő készülékek útján megnagyíthatók vagy kisebbíthetők. A hamufogó ez által szabályozható. A gázáramlásnak egész keresztmetszelve ekként több sávra van szétosztva és minden sáv hamutartalma külön-külön lesz leválasztva. A folyamat a következő: A (rajzban rácsszerűen vonalozott) f tér, a gáz áramlásán kívül fekszik, miután a gázok, elvonulásuk közben önmaguktól is a legrövidebb utat keresik. A hamu-szemecskék azonban, tehetetlenségük miatt fogva, a mozgás irányát nem változtatják meg rögtönösen, minek következtében az f térbe jutnak és itt lehullanak, a honnan sarokrácson keresztül a gyűjtőtölcsérbe kerülnek. A gyűjtőtölcsérben összegyűlemkezett hamut, stb., üzemből is könnyen és kényelmesen el lehet szállítani. Az által, hogy a gázt keskeny sávokra szétosztott állapotban van vezetve, még a fajsúlyban igen könnyű koromrészeket is le lehet választani, mivel ezek csak igen rövid utat kell, hogy megtegyenek, míg az áramlásból kikerülnek. A szerkezetnek beépítése az üzemből nem zavarja.

A Schumann G. Zeitz-féle szálló-hamu leválasztó.

Rendes körülmények között két sor hamufogót szokás egymás mellé szerelni. A hamu eltávolítása a hely viszonyai szerint alakul s vagy a kazánok talpszintjén, vagy az alatt történhet meg.

Kisméretű, álló, magasnyomású szivattyúk. A Blake & Knowles Gőzszivattyú művek New-Yorkban, magas gőznyomás alatt álló gőz-

kazánok táplálásához új emelő szivattyú-alakot szerkesztettek, mely lendítő-kerék nélkül jár, de nem szintesen hanem álló elrendezéssel van szerelve. A szivattyúk hengerei alul fekszenek és a följük szerelt gőzhengerekkel, karcsú oszlopok által vannak szilárd kötésre hozva. A tömőszelenczék hosszúra vannak megnyujtva és gondosan vannak tömitve. A ramácsrudak tobinbronzból vannak készítve. Iker-szivattyúk módjára vannak szerelve de úgy, hogy a lefelé menő rudazatok mindig a másik henger tolókájának átkormányzását végzik. A legyőzendő kazánnyomás 14 atm. körül van, a miért is a gépezet összes szervei aránylagosan erősek kell, hogy legyenek. Igen kevés helyet foglalnak el és a kazánház bármely sarkába beépíthető. (*Perwo. Engineering Record. 18. Juli 1908. Vol. 58. No. 3. — Der Ingenieur. 1908. 21. sz.*)

Elektrotechnika.

Moralit és Antiflammon. Az „August Moralt, Industrierwerke in Bad Tölz“ bajorországi cég „Moralit“ elnevezéssel új elektromosságot szigetelő-anyagot hoz forgalomba, a melyből, annak nagy sav- és hő-ellentállóképességénél fogva, a vegyi ipar részére és más czélokra is különböző tárgyakat lehet sajtolni. A fenti tulajdonságokon kívül dicsérik a *Moralit* nagy speczifikus szigetelő ellentállását, nagy mechanikai szilárdságát, továbbá lág, időjárás és hidegség ellen való ellentálló-képességét. Az anyag egyáltalában nem higroszkopikus és állítólag jól megmunkálható. A cég ezenkívül „*Antiflammon*“ néven oly el nem éghető szigetelő anyagot is gyárt, a mely pl. kontrollereknel mint szikrafogólemezt és egyáltalában mint tüzetálló szigetelő betét jól használható. (P. Sz. 1908. 23. sz.)

Tekhnologia.

Sinek megjavítása villamos forrasztással. A vasuti vágányokon a sinek rendszeren az ütközéseknél, a hol az egyes sindarabok össze vannak illesztve, kezdenek szenvedni. Az ilyen, a végeken elkopott sineket a hamburgi közuti vasuttársaság legújabbán villamos úton való ráforrasztással javítja meg. Ugyanezen eljárást használják váltók csúcssineinek és keresztezések elkopott csucseinak megjavítására is. Az eljárás a hágai akkumulátorgyár szabadalma szerint történik; a ráforrasztásnál ugyanolyan anyagu aczélát forrasztanak az elkopott helyre, a milyen a forrasztott tárgy anyaga eredetileg volt. A ráfor-

rasztás, a sinek felvétele nélkül a helyszínen történik. A ráforrasztott anyagot külön e célra szerkesztett reszelő géppel munkálják meg, mely kerekeken tolható a sineken, illesztéstől-illesztéshez. Megjegyezzük, hogy váltók csúcssineinek villámos forrasztás útján való megjavítását a budapesti vasuti társaságok már évek óta eszközlik. (Sz. V. Szabadalmi Ujság. 1908. 15. sz.)

Az ólomfém tisztaságának megítélése. Annak a megítélése végett, hogy a használatba veendő ólomfém tiszta-e vagy nem, legbiztosabban forrasztócső kísérletet használunk. Erre a célra lágy faszédarabban kis gödröt vésünk ki és e gödörbe a megvizsgálásra kerülő ólomfém borsószem nagyságu darabját helyezük. Ha az ólomfém tiszta, akkor a fúvócsőnek szűrőlángjában hamarosan fém-ólommá változik; a hamisított ólomfém vagy éppen nem ad ólomgyöngyöt, vagy meg nem ömlő salakszerű maradékot hágy a szénen. Ezen maradéknak mennyiségéből a rondítók keverésarányát is könnyen meg lehet határozni. (Techn. Ztbl. 1908. 34. sz.)

Közgazdaság.

Angolország ércbányaipara 1907. évben. Hivatalos statisztikai adatok szerint termeltek Angolországban, az 1907. évben 15,731.604 t. (1906-ban 15,500.406 t.) *vaskövet*, 32.549 t. (1906-ban 30.795 t.) *ólomérczet*, 20.082 t. (1906-ban 22.824 t.) *czinkérczet* és 6792 t. (1906. évben 7758 t.) *rézérczet* úgy, hogy az utolsó év ércztermelése, az elmúlt év ércztermelésével közel egyenlő maradt. (Der Erzbergbau. 1908. 16. sz.)

HIREK

Személyi hírek. Kinevezés. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a fémbányászati tisztviselők létszámában **Vnutosko Ferencz** főmérnököt, bányatanácsossá nevezte ki. (Bp. Kzl. 1908. 194. sz.)

Halálozás. Dr. Kolczonay Ernő m. kir. bányaeorvos, f. évi augusztus hó 26-án, reggel 5 órakor, életének 63-ik évében, Besztercebányán, szivszélhűdés következtében váratlanul meghalt. Temetése augusztus hó 28-án d. u. 4 órakor volt. — Közvetetlen szaktársai a következő gyászjelentést adták ki: „A besztercebányai m. kir. rézpöröly hivatal tisztikara szomorodott szívvvel tudatja Dr. Kolczonay Ernő m. kir. bányaeorvosnak Besztercebányán folyó évi augusztus hó 26-án életének 63-ik évében hirtelenül történt gyászos elhunytát. A megboldogult tetemei f. évi augusztus hó 28-án délután 4 órakor fognak a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli sírkerben örök nyugalomra tétetni. Besztercebányán, 1908. évi augusztus hó 26-án.“

Áthelyezés. Branszky János bányamesteri minőségben Petrozsényből, Vulkánba lett áthelyezve.

Lakásváltoztatás. Fieszl Antal és Oláh György v. bányásziskolai növendékek lakásukat Tatabányáról, Petrozsénybe helyezték át.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Nagybányavidéki Osztálya augusztus hó 29-én, délelőtt 11 órakor *Alsófernevényen* osztályülést tartott, következő tárgysorozattal. 1. Elnöki bejelentések; 2. törvényjavaslat az ipar gyakorlásáról, valamint az ipari és kereskedelmi alkalmazottak védelméről; 3. *Oblatek Béla* felolvasása. „A kénsavgyártás elemeiről“. 4. Indítványok. — Gyűlés után társas ebéd volt a szabadban. (Nb. és V. 1908. 34. sz.)

A magyar földtani intézet új igazgatója. A király Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter előterjesztésére a magyar földtani intézet nemrég megüresedett igazgatói székébe Lóczy Lajos egyetemi tanárt, az egész tudományos világban nagytekintélyű földrajzi és földtani tudóst nevezte ki. Az új igazgató tudományos működése, irodalmi hírneve sokkal ismeretesebb, semhogy külön kellene méltatni Darányi földmivelésügyi miniszternek ezt a legujabb akvizícióját. Az a körülmény, hogy a miniszternek a magyar földtani intézet kiváló szakemberei élére oly európai hírű tudóst sikerült megnyernie, mint Lóczy Lajost, mindenesetre újabb lépést jelent a fejlődés terén. Lóczy Lajos 1849-ben Pozsonyban született. Mérnöki oklevelét Budapesten, Lipszében és Zúrikben nyerte. Egész tudományos működését azonban annál buzgóbban szentelte a magyar tudománynak. Rövid ideig a Nemzeti Múzeumnál dolgozott mint segédőr és 1877-ben a Széchényi Béla gróf által szervezett kelet-ázsiai ekspediczió geológusa és topográfusa lett. Hazatérve a hároméves nagy útból, a geológiai intézetnél dolgozott. 1885-ben a József-műegyetemen a geologia rendkívüli tanára, Hunfalvy halála után pedig 1889-ben a Tudományos Egyetemen a földrajz rendes tanárává lett. A Magyar Tudományos Akadémia 1888-ban választotta tagjává. Lóczy irodalmi munkálkodása főleg a geológiai térre esik. A Széchényi-féle kelet-ázsiai ekspediczió tudományos eredményeiről szóló kötetben is a geológiai rész a Lóczyé. Másfél évtizedet meghaladó idő óta elnöke a Magyar Földrajzi Társaság Balaton bizottságának és gyakorlati munkálkodását a Balatontó tudományos kutatásának szenteli. Új nagyfontosságú állására tudományos készsége, irodalmi működése, szaktekintélye, de egyúttal a gyakorlati élet követelményeinek teljes ismerete is képesíti. A magyar földtani intézet nagy szolgálatokat van hivatva tenni a magyar földnek, a magyar közgazdasági élet minden legfontosabb ősalapjának. (Bp. Hrlp. 1908. 205. sz.)

Petrozsényben a kincstári kőszénbányák üzeme, teljes erővel megindult. Petrozsény felső végén új tároló állomás létesült

egy millió korona költséggel. A szeperáló és kokszoló telepeket is ott fogják létesíteni. A Petrilla és Reszkola-völgyek bányatelepeit drótkötélpályák fogják az osztályozóval összekötni. A drótkötélpálya vonalának műszaki bejárása a mult hét folyamán meg is történt már. A munkáslakóházak tervbe vett építése megindult úgy Petroszényben mint Wekerle-telepen is, ott 2000, itt 600 új ház fog épülni. — (H. Vm. 1908. 34. sz.)

Felsőbányán a „The Kis-Bánya Mining Co.“ bányatársulat bányatelepén új érczetelőkészítő telepet létesítenek. A munkálatok serényen folynak és annyira előre vannak haladva, hogy a műtelep üzembe helyezése néhány hét múlva meg fog történni. A gép-berendezéseket az ezen a téren igen jó hírnévnek örvendő *Gröppel F.* gépgyári cég (Bochum-Wesztfália) szállította. (E. T.)

Köszénre-fúrás Handlován. A salgótarjáni köszénbánya r. t. már másfél év óta furásokat eszközöltet a nyitramegyei Handlova község határán, ugyszintén a környéken lévő falvakban és mindenütt kitünő minőségű szenet talált 1—6 m. vastag telepekben úgy, hogy a bányamivelés üzembe helyezése legközelebb várható. A társaság a bányajogot a Pálffy János gróf örökösaitől vette meg és eddig 25 fúrólukát létesített 100—350 méter mélységig. A köszénterület ropant kiterjedésű. Az egész környéken a legnagyobb örömmel néznek a jövő elé, mely az amugy is szegény népek keresetet és jóléteket fog biztosítani beláthatatlan időkre.

Becquerell Henry híres fizikus, a francia akadémia tagja és állandó titkára, Le Croisic bretagnei tengeri fürdőn ötvenhat esztendőskorában meghalt. Becquerell nagy érdemeket szerzett a sötét sugarakkal és a radioaktivitás terén végzett kutatásaival. 1903-ban a Nobel-díjjal tüntették ki. Becquerell 1852. december 15-én született Párisban.

Munkásmozgalmak.

Anarkisták a csehországi szénbányamunkások között. Csehország északnyugoti részén, az ottani szénbánya-telepeken anarkista mozgalomnak jöttek a nyomára. A vizsgálat megindult s mint prágai táviratok jelentik, meglepő dolgokat derített ki. A bányaművek prágai fiókja, valamint számos helyi csoportja élénk összeköttetésben állott a spanyolországi, portugalliai és amerikai anarkistákkal. (Bp. Hlp. 1908 202. sz.)

Balesetek.

Lövőporrobbanás. A selmeczbányai Miksaaknán augusztus hó 24-én a reggeli bányabezállítás alkalmával egy kgr. lövőpornak

felrobbanása következtében 2 bányamunkás súlyos, 2 pedig könnyű égési sebeket szenvedett. A baleset, a sérültek vigyázatlanságának következménye.

Irodalmi értesítés. *Die Wetterwirtschaft im Bergwerksbetriebe.* (Levegő vezetése és szellőztetés a bányamivelés üzemében) czim alatt *Stegmann J.* üzemi felügyelő (Inspektor) igen kitünő kis munkát irt, a mely a *Dr. Max Jänecke*-féle (Hannover) füzetes vállalat (Bibliothek der gesamten Technik) 80-ik köteteként legközelebb megjelent és 3 M. 60 Pf. árban, kiadóhivatalunk utján is megrendelhető. A művet 128 szöveg között való igen jó rajzvázlat díszíti. A hat szakaszra osztott munka: a bányában keringő levegő fajairól, a levegőről való gondoskodásról, a levegő vezetéséről és a bányák szellőzéséről, a bányamiveletek kivilágításáról és a bányatüzekről tárgyal. Tartalmáról, mely bővebb betekintéssel szolgál a munka beosztása felől, jövő számunkban megemlékezünk.

Találmányok értékesítésére és szabadalmak kieszközlésére legmelegebben ajánljuk *Dr. Halász Aladár* szabadalmi irodáját, Budapest, VII. Erzsébet-körút 26. sz.

□ □

TARTALOMJEGYZÉK.

A végrehajtási novella. Irta Dr. Fehér Manó. — *Tudomány-Gyakorlat:* „Simplex“ mélyfúróberendezés. — A Rost-testvérek univerzális bányamérői feszítője és központosító készüléke. — *Szemle:* Bányamivelés. — Vaskohászat. — Gépészet. — Elektrotechnika. — Tekhnologia. — Közgazdaság. — *Hírek.* — *Munkásmozgalmak.* — *Balesetek.* — *Különfélék.*

Lap zárása: 1908. aug. 28. d. e. 12 óra.

Kiadótulajdonos: LITSCHAUER LAJOS

Közérdek.

⊙ A bányász- és kohász-altisztek alakulóban lévő ⊙
országos egyesületének ügyei
mint a
„Jó Szerencsét“

I. évfolyamának

19. sz.

külön melléklete.

A szerkesztésért felelős: MATEJKA GYULA k. bányaaltiszt.

Z a l a t n a.

J e g y z ő k ö n y v.

Felvétetett Zalatnán 1908. év augusztus hó 16-án d. e. 9 órakor a kohóművezetőségi altisztirodában tartott rendkívüli gyűlés alkalmából.

Jelen vannak: Császár János, Kaucz István, Horzsa János, Wolf Hermann, Debreczeny Bálint, Kuhajda Ferencz, Miklós Sámuel, Preisz István, Gomolyák János, kir. altisztek, továbbá Marosán Géza, Baka Árpád, Schandl Antal, Császár Rezső és Hamuth Márton. Elnök : Zavilla Nándor. Jegyző : Kapros Károly.

Elnök a szokásos „Jó szerencsét“ köszöntéssel üdvözlővén az egybegyülteket áttér a tárgyra, a melynek alapján szükségesnek látta jelen gyűlésnek összehívását.

1. Szomorúan tapasztalván azt, hogy egyes kartársak és egyesületi tagok, az egyesület elveivel ellenkező álláspontra helyezkedve az egyesületből kilépni kívánkoznak, felhívja a jelenlevő kartársakat, hogy ezen szándékukról nyilvánosan nyilatkozzanak, elcádvá azon okokat is a melyek a kilépésre kényszerítik.

Elnök felhívására a jelenlevők nagy meglepetésére Horzsa János választmányi tagtárs bővebb indokolás nélkül bejelenti, hogy a fiók-egyesületből kilép; nemkülönben hasonló kijelentést tesz — időközben a gyűlésen megjelent Stahl József rendes egyesületi tag is.

A gyűlés mindkét kilépést — habár szomorúan is — tudomásul veszi.

2. Elnök felolvassa azután a fernezelyi fiók egyesületi jegyzőtől — Gomolyák János kir. kohó-altiszt, volt ottani egyesületi tagnak a zalatnai fiók egyesületbe való beválasztása tárgyában kapott átiratot.

Ez értelemben felszólítja Gomolyák János kartársat, hogy hajlandó-e a zalatnai fiókegyesület tagja lenni?

Gomolyák János kijelenti, miszerint a zalatnai fiók egyesületnek rendes tagja akar lenni, sőt eddig is annak érezte magát a mennyiben a fernezelyi fiók által az anyaegyesületbe mint rendes tag bejelentetett és jelen esetben csak fiók csere állott be.

A gyűlés örömmel üdvözli Gomolyákat, tudomásul vevén belépését.

3. Elnök előadja továbbá, hogy 3 végzett bányaiskolai növendék nevezetesen: Schandl Antal, Császár Rezső és Hamuth Márton egyesületünkbe való felvételért jelentkezett.

A gyűlés örvendetes tudomásul veszi nevezett 3 fiatal kartársnak az egyesületbe való belépését, miután egyletünk ezáltal — a két kilépett tagtárs tekintetbe vételével 2 új és fiatal erővel szaporodik, vagyis 19 helyett — daczára a 2 kilépettnek — 21 tagot számlál.

Egyéb tárgy nem lévén a jegyzőkönyv lezárattott.

K. m. f.

Zavilla Nándor s. k. egyesületi elnök. *Hapros Háróly s. k.* egyesületi jegyző.

Miklós Sámuel s. k. *Huhajda Ferencz s. k.*
hitelesítők.

□ □

Örvendetes tudomásul vettük a salgótarján és vidéke fiókjainak egyesülését s felkérjük a t. Elnökséget, mivel a salgótarjáni tagokról névjegyzékünk még nincsen, hogy azokról egy teljes névjegyzéket az új tagok járandóságaival együtt beküldeni szíveskedjék.

Selmeczbánya 1908 évi augusztus hó 28-án.

Hellner Aurél elnök. *Ballay János* titkár.

